

Sygn. akt: VU 1526/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 września 2014 roku

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Mirosława Molenda-Migdalewicz

Protokolant: Katarzyna Awsiukiewicz

po rozpoznaniu w dniu 29 września 2014 r. w Legnicy

sprawy z wniosku D. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek odwołania D. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 13 września 2013 roku

znak (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 1526/13

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na mocy decyzji z dnia 13 września 2013 r., znak (...) po rozpatrzeniu wniosku z dnia 02 września 2013r., na podstawie art. 114 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2013.1440 j.t.) odmówił wnioskodawczyni D. M. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu organ rentowy podał, iż do wniosku z dnia 02 września 2013 r. skarżąca nie dołączyła żadnych dokumentów, które miałyby wpływ na zmianę stanowiska ZUS zawartego w decyzji z dnia 20 maja 2013 r. w której odmówiono ubezpieczonej prawa do emerytury z uwagi na fakt, iż nie udowodniła żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Zdaniem organu rentowego ubezpieczona w dniu wejścia w życie ustawy (01 styczeń 1999r.) udowodniła 22 lata, 2 miesiące i 25 dni stażu sumarycznego oraz nie udowodniła żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych wobec wymaganych 15 lat. Zakład nie uznał jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach okresów zatrudnienia w (...) S.A. Oddział Zakłady (...) w P.:

- od 01 grudnia 1982 r. do 28 lutego 1993 r. na stanowisku „operator urządzeń komputerowych”;

- od 01 marca 1993 r. do 30 września 1998 r. na stanowisku „specjalista d/s informatyki”;

- od 01 października 1998 r. do 31 grudnia 1998 r. na stanowisku „ starszy specjalista d/s. informatyki ” .

Wymienione stanowiska nie są zgodne, w ocenie organu rentowego, ze stanowiskami ujętymi pod wskazanym wydziałem, działem i punktem Zarządzenia Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego. Ponadto z przedłożonej charakterystyki stanowisk pracy wynika, iż praca na wymienionych stanowiskach była typową pracą biurową, wykonywaną przy pomocy programów komputerowych, polegającą m.in. na : posługiwaniu się klawiaturą, wprowadzaniu danych i ich zarządzaniem. Obsługa komputera w warunkach biurowych jest jedynie pracą uciążliwą ze względu na wymuszoną pozycję ciała i obciążeniu narządu wzroku – nie może być jednak uznana za pracę w szczególnych warunkach, wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Dnia 02 października 2013r. wnioskodawczyni wniosła odwołanie od decyzji ZUS z dnia 13 września 2013 r. podnosząc, iż przedstawiła wystarczające dokumenty wskazujące na jej pracę w szczególnych warunkach.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując w całości treść zaskarżonej decyzji i argumenty w niej przedstawione.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

D. M., ur. (...), wykształcenie średnie, z zawodu technik ekonomista. Na dzień 01 stycznia 1999r. udokumentowała 22 lata, 2 miesiące i 25 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Nie przystąpiła do OFE. Wiek emerytalny 55 lat osiągnęła(...).Wniosek o emeryturę złożyła w dniu 13 maja 2013 r.

(bezsporne)

W okresie zatrudnienia w (...) S.A. Oddział Zakłady (...) w P. od 01 grudnia 1982 r. do 31 grudnia 1998 r. wnioskodawczyni zajmowała stanowiska: do 28 lutego 1993 r. „ operatora urządzeń komputerowych”; od 01 marca 1993 r. do 30 września 1998 r. „ specjalisty d/s informatyki”; od 01 października 1998 r. do 31 grudnia 1998 r. „ starszego specjalisty d/s. informatyki ”. W okresie od 01 grudnia 1982 r. do 09 października 1988 roku wnioskodawczyni wykonywała prace przy wpisywaniu danych metodą kart perforowanych, które były przesyłane transmisją do (...) W.. W tym czasie funkcjonował tylko jeden monitor ekranowy, przy którym zatrudniona była tylko skarżąca, a w razie potrzeby gdy wszystkie dane z kart nie zostały wprowadzone, pomagała osoba od systemu. Była to praca zarówno przy obsłudze monitora ekranowego (...) jak również przy obsłudze urządzeń do sporządzania kart perforowanych. Urządzenia do perforacji kart nie były wyposażone w ekrany. Praca skarżącej polegała na kontroli nad systemem operacyjnym. Wnioskodawczyni otrzymywała z ośrodka przetwarzania danych plik kart perforowanych, karty te ładowała do czytnika i śledziła na monitorze czy transmisja danych przebiega w sposób prawidłowy. W transmisji danych zdarzały się błędy, wówczas karty były odrzucane, a błędy korygowane poprzez ich porównanie z dokumentami źródłowymi. Osoba odpowiedzialna za obsługę systemu przywoziła tabulogram błędów i te błędy musiały być poprawione. Odbywało się to w ten sposób, iż skarżąca odszukiwała dokumenty źródłowe w formie papierowej, odczytywała ich treść dla osoby zajmującej się systemem, a osoba ta sprawdzała prawidłowość sporządzenia karty perforowanej. Sprawdzanie błędów odbywało się w innym pomieszczeniu i nie miało nic wspólnego z pracą przy monitorze. Generalnie praca przy konsoli zajmowała wnioskodawczyni 70 % obowiązującego ją czasu pracy, natomiast 30 % sprawdzanie błędów. Pracując przy monitorze ubezpieczona wykonywała także inne prace związane z wkładaniem do podajnika czytnika sporządzonych kart perforowanych czy oczekiwaniem na usunięcie awarii bo wówczas dane przesyłane były liniami telefonicznymi poczty polskiej. Stanowiska pracy przy sporządzaniu kart nie były zaliczane do stanowisk pracy w warunkach szczególnych.

Dowód: akta osobowe – angaże, k.11-33; świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 12 kwietnia 2011 r., k.1; zeznania świadka – M. S., nagranie audio- wideo 00:27:07- 01:01:15; wyjaśnienia wnioskodawczyni – nagranie audio – wideo 00:04:37-00:40:35.

10 października 1988 r. zakupiono monitory stanowiskowe (...) i od tego momentu praca na tym stanowisku była zakwalifikowana do pracy w warunkach szczególnych ze względu na niestabilny obraz, duże migotanie obrazu i

promieniowanie, a także brak warstwy ochronnej na monitorach, co wpływało na obciążenie narządu wzroku. Ponadto wnioskodawczyni pracowała przy tym monitorze w odległości ok. pół metra, zamiast w odległości 4 metrów. Z tego tytułu skarżąca otrzymywała dodatek za pracę w warunkach szczególnych. Do komputera (...) podpiętych było 16 monitorów (...). Praca wnioskodawczyni polegała na wprowadzaniu danych z materiałów źródłowych do programów systemu komputerowego w zakresie: gospodarki finansowo-księgowej, płacowej, systemu materiałowego, środków trwałych. Praca ta wykonywana była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w systemie jedno bądź dwuzmianowym.

Dowód: akta osobowe- angaże, zakres obowiązków, k. 34-39; 49; świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 12 kwietnia 2011 r., k.1; akta sądowe – pismo z dnia 07 lipca 2014 r., k. 39; zeznania świadków- P. S., nagranie audio-video-00:09:34-00:26:38; M. S. - nagranie audio- wideo 00:27:07- 01:01:15.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym przed 01 stycznia 1949r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt.1, tj. innym niż 60 lat dla kobiet. Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom zatrudnionym w szczególnych warunkach przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. I tak zgodnie z § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet, 2) ma wymagany okres zatrudnienia 20 lat dla kobiet, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Z mocy art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej cytowane przepisy znajdują zastosowanie w stosunku do ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., którym przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (01.01.1999r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

W sprawie bezspornym był fakt, iż w dacie złożenia wniosku o emeryturę wnioskodawczyni miała ukończone 55 lat, posiadała wymagany przepisem art. 27 ustawy emerytalnej okres składkowy i nieskładkowy – 20 lat, nie przystąpiła do OFE. Nadto – w ocenie organu rentowego – na dzień 01 stycznia 1999r. nie udowodniła żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach wobec wymaganych 15 lat.

Wnioskodawczyni wskazywała natomiast, że ma wymagany 15 – letni okres pracy w szczególnych warunkach, bowiem jako taki należy uznać zakwestionowany przez ZUS okres zatrudnienia.

Sąd podzielił stanowisko organu rentowego w tym zakresie, że wnioskodawczyni nie ma wymaganego 15 – letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. są okresy w których praca w szczególnych warunkach wykonywana była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku i tylko praca wymieniona w wykazie A załącznika do rozporządzenia- §2 ust.1 i §4 ust.1 w/w rozporządzenia. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach

stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku, stale tj. ciągle wykonuje pracę w szczególnych warunkach i nie wykonuje w tym czasie żadnych innych czynności nie związanych z zajmowanym stanowiskiem (por. także wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 5 lutego 2013 r., sygn. akt III AUa 1308/12, LEX nr 1286495; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 13 marca 2013 r., sygn. akt III AUa 1069/12, LEX nr 1312031).

Od tej reguły istnieją dwa odstępstwa. Pierwsze z nich dotyczy sytuacji, kiedy inne równocześnie wykonywane prace stanowią integralną część (immanentną cechę) większej całości dającej się zakwalifikować pod określoną pozycję załącznika do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Drugie odstępstwo dotyczy przypadków, kiedy czynności wykonywane w warunkach nienarażających na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia mają charakter incydentalny, krótkotrwały, uboczny (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2012 r., II UK 233/11, LEX nr 1216852).

Dla oceny czy konkretna praca była pracą wykonywaną w szczególnych warunkach decydujące znaczenie ma nie sama nazwa zajmowanego stanowiska a czynności w jej ramach faktycznie wykonywane (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 28 grudnia 2012 r., sygn. akt III AUa 1192/12, LEX nr 1240032; wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 27 lutego 2013 r., sygn. akt III AUa 1221/12, LEX nr 1294841). Do kognicji Sądu należy zatem samodzielne ustalenie, jakie prace wykonywał wnioskodawca i czy prace te należy zaliczyć do prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (por. także wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 28 lutego 2013 r., sygn. akt III AUa 910/12, LEX nr 1293579). Postępowanie sądowe o świadczenia emerytalno-rentowe regulowane jest przepisami kodeksu postępowania cywilnego, które nie zawiera ograniczeń dotyczących postępowania dowodowego co oznacza, iż okoliczności, od których uzależnione jest prawo do emerytury mogą być wykazywane wszelkimi środkami dowodowymi przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego, w tym także zeznaniami świadków czy opiniami biegłych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 11 września 2012 r., sygn. akt III AUa 291/12, LEX nr 1223240).

Po przeprowadzeniu w sprawie postępowania dowodowego, w szczególności przesłuchaniu świadków i wnioskodawczyni, Sąd uznał, iż skarżąca na dzień 01 stycznia 1999 r. nie wykazała 15 lat pracy w szczególnych warunkach i jakkolwiek w spornym okresie tj. od 01 grudnia 1982 r. do 31 grudnia 1998 r. wykonywała pracę w szczególnych warunkach to nie wykonywała przez cały w/w okres stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, pracy w warunkach szczególnych wymienionych w wykazie A dział 14 poz. 5 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze – tj. prace szczególnie obciążające narząd wzroku i wymagające precyzyjnego widzenia – w kartografii, montażu mikroelementów wymagającego posługiwania się przyrządami optycznymi oraz przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych. Wprawdzie świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze z dnia 12 kwietnia 2011 r. wystawione przez zakład pracy wskazuje, iż w spornym okresie tj. od 01 grudnia 1982 r. do 31 grudnia 1998 r. wnioskodawczyni wykonywała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, prace szczególnie obciążające narząd wzroku określone w wykazie A dział 14 poz. 5 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jednakże nie znajduje to potwierdzenia w zgromadzonym w postępowaniu sądowym materiale dowodowym, w szczególności w zeznaniach świadków i przesłuchaniu wnioskodawczyni. Przesłuchani w sprawie świadkowie: P. S. oraz M. S. zeznali, iż stanowisko na którym pracowała skarżąca, było zakwalifikowane do pracy w warunkach szczególnych dopiero w momencie zakupu przez zakład pracy monitorów ekranowych(...), które to monitory pozbawione były warstwy ochronnej, miały niestabilny obraz i duże promieniowanie. Jak wynika z pisma z dnia 07 lipca 2014 r. wystosowanego przez zakład pracy w którym była zatrudniona wnioskodawczyni, monitory stanowiskowe (...) zakupiono 10 października 1988 r. i od tej daty należy uznać, iż wnioskodawczyni stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała pracę w szczególnych warunkach, a zatem przez okres 10 lat, 2 miesięcy i 22 dni. Należy wskazać, iż świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach na etapie postępowania sądowego

jest traktowane jako dokument prywatny w rozumieniu art.245 k.p.c., którym Sąd nie jest związany i podlega ono weryfikacji co do treści faktycznej oraz zgodności z prawem (por. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2009 r., I UK 24/09, LEX nr 518067).

Okres poprzedzający datę zakupu przez Dział Zarządu Majątkiem komputerów stanowiskowych (...) tj. od 01 grudnia 1982 r. do 09 października 1988 r. nie może zostać zaliczony do okresów pracy w szczególnych warunkach, bowiem praca w tym czasie nie była wykonywana w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Była to praca częściowo wykonywana w warunkach wymienionych w wyżej wymienionym przepisie, ale stanowiło to jak zeznał świadek M. S. i przyznała wnioskodawczyni 70 % obowiązującego ją czasu pracy. Jakkolwiek jest to większość czasu pracy, jednakże przepis stanowi jednoznacznie, iż musi to być praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, co oznacza, iż pracownik nie wykonuje w tym czasie żadnych innych czynności nie związanych z zajmowanym stanowiskiem. Natomiast jak wynika z zeznań: świadka M. S. i wnioskodawczyni, oprócz pracy związanej z pracą przy konsoli monitorowej D. M. wykonywała inne prace związane z korygowaniem błędów wg dokumentów źródłowych czytając treść dokumentu źródłowego, a osoba odpowiedzialna za system sprawdzała prawidłowość sporządzenia karty perforowanej, co zajmowało jej 30 % czasu pracy. Ponadto, jak przyznała sama wnioskodawczyni, odbywało się to w osobnym pomieszczeniu i nie miało nic wspólnego z pracą przy monitorze. Wnioskodawczyni zeznała również, iż pracując przy konsoli wykonywała także inne prace, nieobciążające narząd wzroku, związane z wkładaniem do podajnika czytnika sporządzonych kart perforowanych czy oczekiwaniem na usunięcie awarii (wówczas dane przesyłane były liniami telefonicznymi (...)). Stanowiska pracy przy sporządzaniu kart nie były zaliczane do stanowisk pracy w warunkach szczególnych, co potwierdził świadek M. S.. Jakkolwiek były to czynności wykonywane w bezpośredniej bliskości konsoli to jednakże nie były to czynności związane z koniecznością śledzenia transmisji danych.

Mając zatem na uwadze, iż wnioskodawczyni udowodniła 10 lat, 2 miesiące i 22 dni okresu pracy w szczególnych warunkach wobec wymaganych 15 lat, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kodeksu postępowania cywilnego oddalił odwołanie D. M. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 13 września 2013r., znak (...).